

10 februari 2022 | Harold Stevens | Preventiegids

Oude wijsheid als sleutel tot nieuwe bestuurscultuur

We horen het steeds vaker: Nederland is toe aan een nieuwe bestuurscultuur. Het gekonkel in achterkamertjes, koehandel bedrijven met grondrechten..., de mensen zijn het zat en er is inmiddels veel onrust ontstaan binnen de samenleving.

We lijken politiek diep weggezakt en de roep om politieke vernieuwing, de roep om een nieuwe bestuurscultuur klinkt steeds luider. Maar een nieuwe bestuurscultuur invoeren is gemakkelijker geroepen dan gedaan. Want wat verstaan we nu eigenlijk onder een nieuwe bestuurscultuur? En kunnen we dat zomaar van de ene op de andere dag invoeren? Er is behoefte aan transparantie, openheid en eerlijkheid. Het vertrouwen is weg. Hoe krijgen we dat nog terug?

Misschien kan oude kennis ons helpen. Hoe werd er in de oudheid bestuurd? Zouden we voor een nieuwe bestuurscultuur misschien kunnen putten uit oude wijsheid, oude bestuurskunde zoals die werd toegepast in bijvoorbeeld de vroegchristelijke gemeenten in het begin van onze jaartelling? Hoe benaderden de oudsten die aan het hoofd stonden van de gemeente de vele uitdagingen die zich binnen een samenleving afspeelden?

Kan oude kennis ons op weg helpen in het vormgeven van die zogenaamde 'nieuwe' bestuurscultuur?

Onze ouden waren zich bewust van het grote belang van zelfkennis, zelfreflectie en transparantie. Zij waren zich bewust van de impact dat hun gedrag en de wijze van omgang met elkaar had op de samenleving waarvan zij aan het hoofd stonden. Zij waren bekend met een axioma binnen de Hermetische filosofie: 'Zo boven zo beneden'. Dat betekende dat men zo ver durfde te gaan om de volledige verantwoordelijkheid te nemen voor ontstane onrust en zelfs ziekte binnen de samenleving*. Zij hadden de moed om de bron van deze onrust en ziekte binnen de samenleving allereerst naar zichzelf te reflecteren.

Dit deden zij door de blik naar binnen te richten en met elkaar zelfonderzoek te plegen. Wat speelde zich daar bij de bestuursleden diep van binnen eigenlijk allemaal af? Welke valse belangen werden, mogelijk volledig onbewust' nagestreefd die het grotere geheel, de samenleving, verstoorde? Door hier in volle transparantie en zonder oordeel met elkaar over te spreken (biechten) ontstond er begrip én ruimte voor vergeving. Dit had vervolgens zijn positieve uitwerking op de samenleving. Zij maakten dankbaar gebruik van deze wijsheid en pasten dit in de praktijk toe om ziekte en andere levensbelastingen die zich binnen de samenleving afspeelden aan te pakken. Deze handelwijze lijkt eenvoudig, maar dat is ze allerminst.

Zelfkennis en zelfreflectie vereisen enorm veel moed van een mens.

Het is een voortdurend gevecht met het ego, dat de sterke neiging vertoont om andere (eigen)belangen na te streven.

Deze kennis en wijze van besturen is in de loop van de geschiedenis dan ook niet voor niets in vergetelheid geraakt. Macht (van het ego) heeft langzaam de overhand gekregen. We zien het terug in onze inmiddels sterk geïndividualiseerde en gepolariseerde samenleving en in de groeiende kloof tussen arm en rijk. Het vraagt nogal wat van een volksvertegenwoordiger om zuiver te blijven, dicht bij jezelf, je ziel te volgen en slechts het zuivere belang van de samenleving te dienen. Want als gezegd zetelt de neiging in ieder mens om zijn eigen (ego) belangen te volgen. Je moet je omgeving/je partijgenoten daarom durven vragen jou daarin scherp te houden.

Dit vereist wel dat je open staat voor feedback, dat je in een verantwoordelijke functie te allen tijde bereid bent te luisteren naar wat een ander je te zeggen heeft over jou. Dit vereist dat vermogen tot zelfreflectie. En dat is en blijft voor ieder mens een hele uitdaging!

Voor een nieuwe bestuurscultuur is daarom volgens mij een stuk bewustwording noodzakelijk. Het valt zeker niet af te dwingen en is iets waar de tijd en omstandigheden rijp voor moeten zijn. Het is iets waar de mensen, waar een samenleving klaar voor moet zijn, en politieke partijen samen naar toe moeten groeien. Meestal moet iets eerst heel erg pijn doen om vervolgens een evolutiespurts te kunnen maken.

De nieuwe bestuurscultuur draait niet meer om macht.

Het draait om vertrouwen hebben in elkaar, de bewustwording dat je deel bent van een groter geheel en dat je gezamenlijk een groter belang dient. Nieuwe bestuurscultuur draait niet meer

om macht. Ze vindt plaats in het besef dat je meer bereikt door op zoek te gaan naar en energie te steken in wat partijen met elkaar verbindt in plaats van wat hen van elkaar scheidt. Daarnaast vooral ook het besef dat mijn normen en waarden, mijn gedrag, de wijze waarop ik met mijzelf en met anderen omga, een effect heeft op de wijze waarop de samenleving met elkaar omgaat. Als men elkaar op bestuurlijk niveau voor rotte vis uitmaakt, sta er dan niet van te kijken dat polarisering binnen de samenleving optreedt.

'Je hebt macht alleen maar nodig als je van plan bent verkeerde dingen te doen. De rest kun je wel met liefde af.'
Charlie Chaplin.

AUTEUR HAROLD STEVENS | ©EVOLUTIEGIDS | 220210

*Preventiegids Harold Stevens is psychosociaal therapeut, trainer en coach
voor de vitaliteit en het welzijn van de mens.*

**Dit is oude kennis en we vinden ze ook terug in de Bijbel. Zie het sacrament van de ziekenzalving: wanneer er in een Christelijke gemeente iemand ernstig ziek was of anderzijds leed, werden de oudsten van de gemeente opgeroepen. Er werd niet alleen van de zieke verlangd om zichzelf te onderzoeken op begane 'zonden' (onrechtvaardig handelen tov zichzelf, handelen tegen het eigen geweten in dat tot innerlijke strijd leidt), maar dit werd ook verlangd van iedere aanwezige oudste die aan het hoofd van de gemeente stond. Men was/is zich binnen de kerkelijke gemeenten blijkbaar bewust van de mogelijkheid dat een lid van de gemeente in zijn lijden mogelijk een conflict zichtbaar maakt waarvan de oorsprong zich niet alleen in de lijdende zelf, maar óók of juist binnen het hoofd van de gemeente kon bevinden. Zie ook Jk5:14-16 en 'Handoplegging en Ziekenzalving' van M. Paul.
| Citaat uit "De droom van Ha'adam" over het mechanisme van het leven, Uitgeverij van Warven.*